

КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОГО ФОРТЕПІАНО №1

Настройка та ремонт фортепіано

Освітній ступінь	бакалавр	Курс	3
Спеціальність	025 Музичне мистецтво	Семестр	5-6
Освітня програма	Фортепіано		
Статус	обов'язкова / <u>вибіркова</u>	ECTS	6
		Годин	180
		Лекції	34
		Семінари	34
		Самостійна робота	112
Семестровий контроль	екзамен/ <u>залік</u>		

Інформація про викладача

ПІБ	Турта Варвара Олексіївна Магістр
Профіль викладача	
e-mail	basincton@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Програма розроблена на кафедрі старовинної музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського та спрямована на формування базових навичок та подальший розвиток здібностей студентів-піаністів у оволодінні основами ремонту та настройки фортепіано.

Навчальна дисципліна «Настройка та ремонт фортепіано» призначена для студентів спеціальності 025 – Музичне мистецтво спеціалізації «ФОРТЕПІАНО». Згідно вимог державних освітніх стандартів, знання конструкції інструменту та навички його настройки та налаштування належать до професійної компетенції студента-інструменталіста. Виходячи з досвіду, за умови найменших несправностей та незначних пошкоджень механізмів фортепіано (наприклад, западання клавіш тощо), самостійна робота студента-піаніста призупиняється, або не має достатньої ефективності.

Сучасні освітні орієнтири потребують вийти на новий рівень комплексної професійної підготовки майбутніх фахівців зі спеціальності «Фортепіано». Це передбачає міждисциплінарний зв'язок між спеціальністю та іншими предметами. Набуття елементарних знань устрою механіки та конструкції фортепіано та навичок в його ремонті та настроюванні – це важлива складова повноцінної професійної роботи за інструментом не тільки під час навчання у вишах, але й після отримання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» та продовження вищої освіти або роботи за фахом.

Володіння вмінням настройки фортепіано є особливо важливим для тих фахівців, які після одержання диплому працюють у віддалених від крупних культурних центрів регіонах, де часом бракує спеціалістів-настройщиків, а культурно-просвітницька та виховна музично-освітня робота ведеться. З огляду на це, проведення курсу «Настройка та ремонт фортепіано» є вкрай необхідним та практично корисним для майбутніх музикантів-піаністів.

Важлива функція даного курсу, що забезпечує творчий баланс між теорією та практикою студента-піаніста сприяє розвитку професіоналізму майбутніх фахівців, забезпечує ефективність подальшої праці в будь-якій сфері музичного та культурного життя. Тому, створення курсу «Настройка та ремонт фортепіано» для студентів фортепіанного факультету є невід'ємною складовою частиною комплексу фахових дисциплін за вибором студента.

Мета цього курсу полягає у формуванні необхідної професійної компетенції студентів у розумінні та практичному володінні основами настройки та ремонту фортепіано, необхідних для самостійної професійної діяльності в галузі виконавства та педагогіки.

Завдання курсу органічно випливають з поставленої мети, а саме:

- знайомство з конструкцією фортепіано (піаніно та роялів);
- оволодіння навичками настройки фортепіано;
- оволодіння навичками дрібного ремонту окремих ділянок механізму фортепіано;
- засвоєння знань з експлуатації та утримання фортепіано.

Перелік тем

Навчальна дисципліна «Настройка та ремонт фортепіано» складається з одного модуля та 6 змістових модулів:

1. Характеристика фортепіано як струнно-ударного музичного інструмента.

Тема 1. Основні параметри фортепіано.

Тема 2. Матеріали та технології у виробництві фортепіано.

Тема 3. Рейтинги світових виробників піаніно та роялів.

Тема 4. Експлуатаційні умови утримання фортепіано.

2. Устрій фортепіано.

Тема 1. Основні конструкційні вузли клавішних інструментів - загальна характеристика.

Тема 2. Корпус та опорні конструкції.

Тема 3. Акустичний апарат: дека.

Тема 4. Акустичний апарат: струнний одяг.

3. Особливості роботи механіки піаніно та роялю.

Тема 1. Клавішно-молоточковий механізм фортепіано.

Тема 2. Механізм піаніно.

Тема 3. Механізм роялю.

Тема 4. Демпферна система піаніно та роялів.

Тема 5. Установчі нормативи механізму фортепіано.

4. Історія та еволюція фортепіано.

Тема 1. Історичні інструменти-попередники сучасного фортепіано.

Тема 2. Пьянофорте.

Тема 3. Огляд механізмів різних епох: від Крістофорі до Стенвею.

5. Дефекти піаніно та роялів і засоби їх усунення.

Тема 1. Виявлення дефектів фортепіано.

Тема 2. Можливі пошкодження футора, дефекти вірбельбанку та методи їх

усунення.

Тема 3. Можливі пошкодження та ремонт чавунної рами та резонансної деки.

Тема 4. Заміна струн у піаніно та роялі.

Тема 5. Ремонт та регулювання клавішно-молоточкових механізмів.

Тема 6. Ремонт та регулювання педальної системи.

Тема 7. Ремонт та регулювання демпферної системи.

Тема 8. Художньо-реставраційні роботи з корпусом фортепіано.

6. Налаштування фортепіано.

Тема 1. Поняття температури.

Тема 2. Робочі інструменти налаштувача; техніка роботи з ключем.

Тема 3. Поняття биття. Налаштування унісонів, чистих октав.

Тема 4. Побудова чистих кварт, квінт, терцій.

Тема 5. Побудова темперованих інтервалів.

Тема 6. Види налаштування та методи забезпечення стабільного строю фортепіано.

Семінари:

1. Фортепіано як струнно-ударний клавішно-молоточковий музичний інструмент.
2. Основні конструкційні вузли клавішних інструментів.
3. Заміна струн у піаніно та у роялі.
4. Регулювання клавішно-молоточкового механізму.
5. Налаштування унісонів та чистих октав.
6. Побудова чистих кварт і квінт.
7. Побудова темперованих інтервалів.
8. Налаштування температурної зони.

Форми та технології навчання

Лекції, семінарські заняття (практичні), презентація.

Навчальні ресурси

Основні та додаткові матеріали до навчальної дисципліни надсилаються персонально електронною поштою, Viber, Messenger, Telegram.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	20
2.	Реферат за обраною тематикою	10
3.	Презентація досліджень за обраною тематикою	10
4.	Відвідування лекцій	10
5.	Залік	50
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінку «5» (90-100, A) отримує студент, який:

- повною мірою опанував матеріал даного курсу;
- добре розуміється в конструкції фортепіано, оперує вивченою термінологією, орієнтується в принципах настроювання фортепіано;
- добре розуміє звуковиразові відмінності клавішних музичних інструментів відповідно до історичних епох та національних шкіл;
- може усунути незначні дефекти в механіці фортепіано, володіє певними навичками по догляду за інструментом.

Оцінку «4» (74-89, В,С) отримує студент, який:

- опанував матеріал даного курсу на 70%;
- орієнтується в термінології конструкції фортепіано;
- розуміє основні аспекти звуковиразових відмінностей клавішних музичних інструментів відповідно до історичних епох та національних шкіл;
- має базові знання та певні навички експлуатації та догляду за інструментами.

Оцінку «3» (60-73, D, E) отримує студент, який:

- опанував матеріал даного курсу на 50%;
- погано розуміє принцип роботи клавішно-молоточкового механізму, не орієнтується в системі настроювання фортепіано;
- погано орієнтується в специфіці звуковиразових відмінностей клавішних музичних інструментів відповідно до історичних епох та національних шкіл.

Оцінку «2» (1-59, F, FX) отримує студент, який:

- не опанував навчальний матеріал курсу;
- не орієнтується у термінології конструкції та настроювання фортепіано;
- не може обґрунтувати теоретичні положення курсу.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Позааудиторні заняття

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алдошина И., Приттс Р. Музыкальная акустика СПб.: Композитор, Санкт-Петербург, 2006. – 720 с.
2. Алексеев А. Д. Методика обучения игре на фортепиано. Изд. 3 – М.: Музыка, 1978.
3. Алексеев А. Д. Из истории фортепианной педагогики: Хрестоматия. Киев, 1974.
4. Баренбойм Л. А. Вопросы фортепианной педагогики и исполнительства. Л.: Сов.комп., 1981.
5. Багрова В. В. История и конструкция фортепиано. – Тюмень, ТГАКИ: РИЦ, 2008.
6. Богоино Г. К. Игры – задачи для начинающих музыкантов. М.: Музыка, 1974.
7. Выборгский Н. Ремонт и настройка фортепиано. – Москва: Музыка, 1982. 136 с.
8. Гат И. Техника фортепианной игры. М. – Будапешт, 1967.
9. Голубовская Н. И. Искусство педализации (о музыкальном исполнительстве). Л.: Музыка, 1985.
10. Зимин П. Н. Руководство по уходу за фортепиано. – Москва, 1959.
11. Коган Г. Работа пианиста. *****63 М., 1979.

12. Майкапар С. Как работать на рояле. Л.: Музгиз, 1963.
13. Мокрополов В. И. Самоучитель по настройке и ремонту фортепиано (пианино). – Бишкек, 2010.
14. Музыкальное воспитание в современном мире. Материалы 9-ой конференции Международного общества по музыкальному воспитанию (ИСМЕ). М., 1973.
15. Савшинский С. И. Режим и гигиена работы пианиста. Л., 1963.
16. Суханов М.А., Рогачёв С.Ф.. Производство, реставрация и ремонт фортепиано. – М., 1983
17. Фадеев И.Г., Аллон С.М.. Ремонт и настройка пианино и роялей. – М., 1973.